

GYÜMÖLCSMOLYOK ELLENI VÉDEKEZÉS LÉGTÉRTELÍTÉSSEL CSONTHÉJAS ÜLTETVÉNYEKBEN

HÁRI KATALIN, HALTRICH ATTILA, SZABÓ ÁRPÁD, FAIL JÓZSEF és PÉNZES BÉLA

Budapesti Corvinus Egyetem, Kertészettudományi Kar, Budapest

Az utóbbi években a gyümölcsmolyok elleni védelemben a légtértelítési eljárás hazánkban is az érdeklődés középpontjába került. Mint minden új növényvédelmi módszernél, ahol a tapasztalatok nem elég széleskörűek, vizsgálatok szükségesek a hatékonyság és a kockázati tényezők megállapítására. Külföldi pozitív és negatív tapasztalatok egyaránt jól hasznosíthatók ennek a környezetkímélő növényvédelmi eljárásnak a hazai körületekintő bevezetésére. Mivel a légtértelítési védekezési módszer a hazai csonthéjas ültetvényekben a közelmúltban került bevezetésre vizsgálatokat kezdtünk a módszer eredményességének és megbízhatóságának megállapítására.

Kísérleteinket 2007-2008 években, két (Heves, Soroksár) eltérő ökológiai adottságú, korú, fajta-összetételű és növényvédelmi kezelésben részesített üzemi kajszibarack, illetve őszibarack ültetvényben végeztük. Az ültetvényekben keleti gyümölcsmoly (*Grapholita molesta* Isomate OFM rosso, dózis 600 diszpenzer/ha), és barackmoly (*Anarsia lineatella* Isonet A, 1000 diszpenzer/ha) diszpenzereket helyeztünk ki. A légtértelítés hatékonyságát szexferomon-csapdák fogása alapján, továbbá a károsított gyümölcs mennyisége alapján értékeltük. A károsított gyümölcsből, amennyiben a lárva benne tartózkodott laboratóriumban kineveltük és azonosítottuk az imágót. A rajzásfenológiai vizsgálatokhoz szükséges meteorológiai adatok gyűjtésére Metos meteorológiai állomást, illetve Gemini Tinytag Plus készüléket használtunk.

Megállapítottuk, hogy a gyümölcsmolyok elleni légtértelítési védekezés elvégzése hatékony volt. A kémiai védelemben részesített és a légtértelített ültetvényekben a gyümölcsmolyok kártételét illetően jelentős eltérés sem kajszibarackon, sem őszibarackon nem volt. Megállapítottuk, hogy a légtértelítési eljárás fiatal ültetvényben, 1 ha felületen kialakuló gyümölcsmoly együttes (barackmoly, keleti gyümölcsmoly) esetén is hatásos volt. A légtértelítési védekezés sikerét fokozottan befolyásolják az ültetvényen kívüli területről betelepülő kártevő populációk. A légtértelítéssel kezelt kajszibarack ültetvények környezetében elhelyezett csapdák változó számban jelezték a kártevő gyümölcsmolyok vándorlását. A károsított gyümölcsökből kinevelt állatok többsége barackmoly és keleti gyümölcsmoly volt, illetve neveltünk ki almailonca és almamoly imágókat is. A légtértelített területen vizsgált károsított gyümölcsökből kinevelt barackmoly lárvák harmada *Paralytomastix varicornis* fürkészdarázs által parazitált volt. 2008-ban megfigyeltük az almamoly kártételét kajszibarackon, azonban az ültetvénybe kihelyezett almamoly csapdában fogást nem észleltük. Így feltehetően a kártételt a táblán kívüli területről érkező már megtermékenyített nőstények utódai okozták.

A gyümölcsök vizsgálata során megállapítottuk, hogy a gyümölcsmolyok által okozott kártétel mértéke a júniustól augusztus végéig elhúzódó szüreti időszakban ezrelékes, legfeljebb 2 %-os szinten alakult, ami nem nevezhető jelentősnek. Azonban a sodrómoly és araszoló kártétel 5 – 7 % között volt a gyümölcsön.

Megfigyeltük, hogy a vizsgált kajszibarack ültetvényekben a korábban kártételt nem okozó levéltetű fajok (*Hyalopterus pruni*, *Rhopalosiphum nymphaeae*) jelentek meg, amelyek fajtánként eltérő mértékű kártételt okoztak.

A kutatás az **OM00034/2007** sz. pályázat támogatásával készült.